

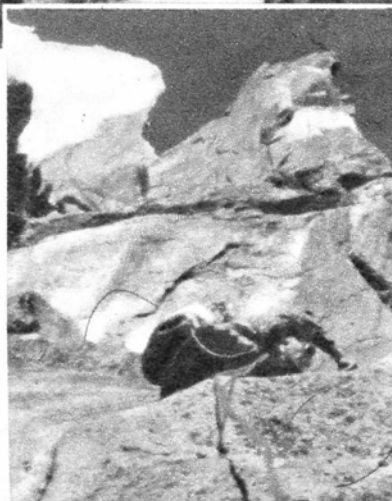
ZDENO ZIBRIN

V stenách ALPSKÝCH ŠTÍTŮV



Jihovýchodná stena Mont Blancu. Cesta cez Voie Poiré (Hručku) — v kruhu.

◀ Zaslúžilý majster športu R. Kuchař zdoláva posledné metre Hručky.



NA NAJVVYŠŠOM BODE EURÓPY

Bol to naozaj ťažký, úmorný pochod, ťadovec nemal konca-kraja. Ťažko veriť, že by to bolo len dvanásť kilometrov. Ideme celú večnosť, mačky sa boria do prvej povolnejšej vrstvy ľadu. Pred nami ešte nespočetné ťadovcové bolia, zjavné i skryté trhliny. Seráky — ťadové veže hrozia každú chvíľu zrútením. Preskakujeme, preliezame a obchádzame prekážky. Čím vyššie, tým menej trhlín, pravda, len na prvý pohľad; sú zasypané novým snehom. Musíme byť opatrní...

— Pozóór!... — zavolať som.

No bolo už neskoro. Pod Radovanom sa preboril snehový mostík. V prvej chvíli som nevedel, čo mám urobiť. A možno, že práve to bolo dobre. Radovan ešte stihol sa dlhými rukami zachytiť a šibkým pohybom celého tela dosiahol okraj druhej strany trhliny. Vzpál sa na rukách, pravou nohou sa zachytil o ťadový výbežok a pomaličky sa prevážil celým telom na pevný ťad.

— Dobre, že si v prvom okamihu nemykol lanom, bol by si ma strhol, — vraví. — Vidíš, aké dôležité je vedieť v tej-ktorej chvíli urobiť to, čo sa vyžaduje... — pokračuje.

Mlčím, nechcem sa priateľovi priznať, že práve vtedy som bol duchom neprítomný, že som myslel na to, kedy sa už skončí tento pochod, že som bol vlastne veľmi bezradný... Preskakujem poldruhametrovú trhlínu. Pohľad dolu ma nijako nepoteší, odhadujem približne 35 metrov hĺbky. A to je trochu viac ako dosť.

Ideme ďalej. Chôdza je čoraz ťažšia, sme ako v rozpálenom kotle. Slnéčné žiarenie vysáva z tela takmer všetku vodu. Pripadáť si ako v ohnisku obrovského zrkadla, priame i odrazené slnečné lúče útočia najmä na naše oči.

Konečne je tá dvanásťkilometrová ťadová púť za nami. Ponáhľame sa až príliš rýchlo do tieňa pod hrebeňom, aby sme si oddýchli. Od sedla Col de la Fourche (Vidlička), kam máme namierené, nás delí nevelká, asi 200 metrov vysoká stienka, potom pás strmého ľadu a vypuklé skalné rebro. Tieto prekážky zdolávame pomerne rýchlo, prechádzame hrebeňom, ktorý tvorí hraničnú čiaru medzi Francúzskom a Talianskom, a o chvíľu sme v neobhospodarovanej chate na talianskej strane. Našli sme tu dvoch francúzskych horolezcov, ktorí — ako sme sa dozvedeli — chcú zajtra ráno vystúpiť na Mont Blanc tou istou cestou ako my — totiž juhovýchodnou stenou cez Sentinelle Rouge. Len čo sme sa trochu udomácnili, vošla do chaty ďalšia dvojica horolezcov, tentoraz to boli študenti zo západného Nemecka. Ich plán: Mont Blanc cez Sentinelle Rouge...

Veľa ľudí na jednej ceste v stene, to nie je najlepšie. Čo robiť?

Rozhodovanie nie je najľahšie. Čo keby sme sa pustili cez Voie Poire? Cez Hrušku? Štyri cesty vedú juhovýchodnou stenou Mont Blancu, táto je najťažšia.

Radovan usilovne premýšľa, ale rozhodnúť sa nevie. Dali sme sa do jedla. Ponúkame Francúzov pomarančami, oni nás syrom, otvárame konzervu s tresťou pečenej, ochutnajú a nevedia vynachváliť kvalitu. Do našej hostiny sa zamiešajú aj Nemci s varenou ryžou. Aby nám ju osladili, vyslovia údiv nad tým, že sme sa my Čechoslováci dostali spoza železnej opony. A čudovaniu nebolo konca, keď sme im povedali, že nám vlast' hradí aj cestu.

— A my až z Mníchova autostopom! — začínajú sa nemeckí študenti jedovať. Sú to mladí horolezeckí nadšenci, študentská bieda trčí im z každého vrecka.

Sedíme nad knihou túr a riešime problém, ako dobyť Mont Blanc. Francúzi ustupujú, súhlasia s normálnou, nie veľmi ťažkou cestou. Nemci by predsa len radi išť cez Sentinelle Rouge. Takto sa aj zapisujú do knihy túr. Dlhé je však táto pamätná kniha v našich rukách, pre nás rozhodnutie nie je také ľahké, ba — čo je horšie — ani sme sa nepripravili na prípadné nocovanie v stene. Keby sme sa rozhodli pre Hrušku, museli by sme sa veľmi ponáhľať.

— Tak, a už to je, — poznamenáva z ničoho nič Radovan a ukazuje mi do knihy, kde čítam:

Voie Poire — 18. VII. 1959 — Kuchař — Zibrin — Tche-coslovaquie.

Ani som si nevšimol, keď to napísal. Kocky sú vrhnuté. Ustúpiť nemožno. A Radovan hneď rozoberá aj svoj plán.

— Ráno vstávame čo najskôr, veľkým kuloárom musíme prejsť, prv ako vyjde slnko....

Teda rýchlo spať!

Juhovýchodná stena Mont Blancu je 1300 m vysoká, väčšinou ťadová, veľmi namáhavá. Naša cesta vedie ťadovcom až do sedla Moore, východiska cesty Sentinelle Rouge, a odiaľ cez nespočetné ťadové žľaby a skalné rebra až pod hlavný kuloár. Cez deň tadeto nemožno prejsť, najmä hlavným kuloárom letia ustavične kusy ľadu, padajúce z vrcholca-

vých serákov Mont Blancu. Je to nebezpečný výstup, ale s trochu šťastia...

Ráno uvidíme. Boli by sme siedmym družstvom, ktoré by mohlo zapísať medzi svoje úspechy aj výstup na Mont Blanc cestou Voie Poire...

xxx

Je 18. júla 1959. Vstávame o jednej hodine po polnoci, a svetiac si lampášmi, slanujeme priamo z dvier chaty asi 120 metrov na strmý snežný svah. Nemci idú s nami. Zostupujeme dolu strmým svahom a nič nenaruša našu dobrú náladu. No vtedy to prišlo.

— Trhlina, — vraví Radovan.

— Trhlina, — opakujem a dívam sa na široký a hlboký čierny pás, ktorý nás z ničoho nič zastavil.

— Treba nájsť cestu, — poznamenáva Radovan. Súhlasím. Mladí Nemci stoja a mlčia.

Hľadáme cestu. Ideme prikrým svahom nad čiernym priepadliskom asi dvadsať minút. Darmo. Čierny pažerák trhliny sa nechce nijako stratiť. Vraciame sa a pokúšame sa nájsť prechod na druhej strane. Zase zbytočne. Znova na pôvodné miesto a opäť ideme vyšliapaným chodníkom, teraz už rýchlejšie, tam, odkiaľ sme sa predtým vrátili. Treba ísť ďalej, možno... Pochodujeme asi tridsať minút, čierny pás sa začal zrazu zužovať. Na kuse ho prerušil biely snežný mostík, no stačí úder čakanom a už to zhučí kdesi v hĺbke. Ideme ďalej. Pred nami sa konečne zjavuje ďalší biely pás. Radovan skúša jeho pevnosť. Snehový mostík drží...

— Nuž čo? — obracia sa na mňa s otázkou Radovan, — pokúsime sa? — A hneď si aj odpovedá: — Musíme, nesmieme už stratiť ani minútu, ináč všetko darmo...

Ani vo sne by mi neprišlo na myseľ, že o osude našej cesty sa bude rozhodovať hneď na jej začiatku. Veď sme ešte ani neliezli...

Radovan už leží na snehu s vystretými rukami a posúva sa pomaličky cez biely mostík. Istíme ho napäto, so zaseknutými perami. Jeho dlhá postava sa posúva pomaličky čoraz ďalej. Nakoniec s napätím sledujeme, ako čakanom zisťuje, čo má vlastne pod sebou. Vstáva a vraví:

— Len smelo, chlapci, istím!

Stratu času si uvedomujeme až na druhej strane. Je to veľa, viac ako poldruhej hodiny. Veľký kuloár, čo pre nás chystáš?

Je nám všelijako, ale na ústup nechceme myslieť. Vystúpime na sedlo Moore. Lúčime sa s Nemcami, ktorí začínajú liezť. Pred nami je nebezpečný kus cesty, musíme pretraverzovať celú stenu. Púšťame sa do toho s veľkou vervou, hoci je nám úzko pri srdci. Prechádzame kuloarmi, preliezame skalné rebra, ponáhľame sa...

Minúty však neúprosne utekajú.

Prestávame sa istí, lezieme jeden pri druhom, len aby sme čas aspoň trochu oklamali. On sa však oklamať nedá. Vrcholce Mont Blancu sa sfarbujú čoraz viac do červena. Z východnej strany sa už zrejme o najvyšší bod Európy opierajú slnečné lúče. Stačí trochu viac tepla a Veľký kuloár bude pripomínať rízu, dolu ktorou sa rúčia v jedinom potoku brvná... Tu však miesto dreva to budú kusiská ľadu a skál. Konečne je tu Veľký kuloár. Je to široká a strmá priehľbeň, pokrytá ľadom vyhladeným ako sklo, obrovské koryto...

Znova sa nadväzujeme a zarážame hroty mačiek do tvrdého ľadu. Ľaká nás každý ťuchot, obraciame hlavy hore a pýtame sa nemo druh druhu: „Dôjdeme? Nebolo by lepšie vrátiť sa?“

Na dlhé rozmyšľanie niet času. Veľký pilier, vystrčený z obrovskej priehľbne vysoko nad úroveň padajúcej triesťe — to je naša späť. Nie je ani tak ďaleko...

Dno kuloára je čoraz zradnejšie. Železné hroty mačiek sa nezachytávajú tak, ako si želáme. Stačilo by nepatrné sklznutie a všetko sa môže skončiť katastrofou.

Budem vysekávať stupy, nemôžeme riskovať viac, ako riskujeme, — rozhodol zrazu Radovan. Striedali sme sa a rúbali sme do ľadu so zúfalým odhodlaním. Pilier bol už celkom blízko, azda 50—60 m, keď nám nad hlavou zhučalo po prvý raz. Na naše šťastie kusiská ľadu leteli dolu pravou stranou; keby sme sa boli o dajakú minútu oneskorili, neviem, neviem...

Už je dobre, sme na pilieri a nad nami sa vydáva ako čudesná obrovská bradavica hľba skál. Zďaleka sa táto časť piliera podobá hruške, preto teda aj meno. Odpínáme mačky a chytáme lezecké potreby. Sme pred najťažším lezeckým úsekom celej cesty. Tentoraz však všetko závisí len od nás. A my si veríme!

Dosiahli sme vrchol Hrušky, čím sa skončil celý skalný úsek, dlhý asi 250 m. Sme vo výške 4200 metrov. Oba cítime slabšie bolesti hlavy, zrejme sme sa včera na ťadovci nevyhli úpalu.

Dlhé snehové úseky vystriedali oveľa strmšie ťadovcové polia. Nakoniec sme sa ocitli pod ťadovou obrubou vrcholu. Nad našimi hlavami ležala pätnásťmetrová až dvadsaťmetrová vrstva ľadu, z ktorej každú chvíľu odkvácal serák. Bolo treba ustúpiť na ľavú stranu, kde ťadová obruba splývala so snehom. Striasol som zo seba únavu a vykročil som.

V snahe získať čas, sekal som stup len pre jedinú nohu. Radovan stál a istil môj únik z nebezpečnej zóny. Pustil ma zase dopredu, vyberie si pre seba vždy to ťažšie...

Od cieľa ma delilo štyri, možno päť metrov, keď Radovan bolestivo vykrikoval.

- Čo sa stalo?
- Dostal som! Kus ľadu...
- Preboha, kam?
- Do ramena!
- Môžeš ísť? Istím ťa!
- Pokúsím sa. Zatlč ľadovú skobu, keby sa dačo stalo...

Idem.

Nestalo sa nič. Radovan prišiel pomerne rýchlo, len pravé plece mu akosi bezvládne viselo popri tele. O chvíľu však bolesť prešla a my sme sa prehupli cez ľadovú obrubu do snehov, ktoré pokrývajú vrchol Mont Blancu.

xxx

Vo výške 4500 metrov začínajú sa dýchacie ťažkosti. Dýchame rýchlejšie, únava nás premáha čoraz viac. Brodíme sa snehom, pred nami, neďaleko, je iste vrchol tohto obra medzi alpskými štítmi. S nádejou pozeráme na miesta, kde sa spája obloha so snehom, no len čo dosiahneme tento bod, zistíme, že pred nami je ďalšie snehové pole a za ním ďalšie a ďalšie. Sadol by som si najradšej do snehu, treba však ísť. Kdesi ten vrchol len bude...

Tu je. Prezradili nám to pomarančové kôrky a obzor, ktorý sa zrazu posunul kdesi do diaľky.

Obligátne záležitosti: fotografujeme, zjeme posledný po-



Svet zakryli mraky, sme vo výške 4810 m, na vrchole Mont Blancu.

maranč a ponáhľame sa do chaty Valott, do bývalého observatória. Tu sa znova stretávame so starými známymi, rozdelíme si posledné zásoby a ideme spať. Sme na smrť unavení...

xxx

Na druhý deň ráno sme sa spustili priamo do Chamonix, kam sme si už predtým preniesli aj náš stan. Boli sme hladní a smädní. Vrútili sme sa do prvého obchodu, kúpili chlieb, pomaranče a liter vína. To na oslavu nášho ďalšieho víťazstva...

Pri stane nás čakal priateľ Willy Marthe so ženou. Boli na obligátnej nedefnej prechádzke, zliezli ktorúsi z ihál.

— To však nie je podstatné, — vravia a stískajú nám ruky. — Vám treba blahoželať, vy ste urobili kus poriadnej roboty...

Blahoželanie teší. Hej, bol to naozajstný kus roboty...

Snímky: AUTOR (4) a K. SKŘIPSKÝ

(Dokončenie v budúcom čísle.)

